Ez a rész a magyarországi rendes bíróságok szervezetéről ad tájékoztatást.

Rendes bíróságok – bevezetés

Polgári igazságszolgáltatási rendszer

Elsofokú bíróságok

Járásbíróságok és törvényszékek

A **járásbíróságok** hatáskörébe tartoznak mindazok a perek, amelyek elbírálását törvény nem utalja a törvényszék hatáskörébe.

A **törvényszékek** elsofokú bíróságként járnak el az alábbi ügyekben:

vagyonjogi perek, amelyek tárgyának értéke a harmincmillió forintot (kb. 106 000 eurót) meghaladja, kivéve a házassági vagyonjogi pert, ha azt a házassági perrel együtt indítják meg;

a szerzoi és a szomszédos jogi perek, valamint iparjogvédelmi perek;

a közigazgatási jogkörben eljáró személyek által hivatalos eljárásukban okozott károk megtérítése iránt indított perek;

a nemzetközi árufuvarozási vagy szállítmányozási szerzodéssel kapcsolatos perek;

a személyhez fuzodo jogok megsértése miatt keletkezett polgári jogi igények érvényesítése iránt indított perek, ideértve az e jogok megsértése miatt indított kártérítési pereket is, ha az elobbiekkel együtt vagy azok folyamán indítják meg;

az értékpapírból származó jogviszonyokkal kapcsolatos perek;

sajtóhelyreigazítási perek;

a cégekkel kapcsolatos, törvényben meghatározott perek közül:

a kérelemnek helyt adó cégbírósági bejegyzo végzés hatályon kívül helyezése iránt indított perek,

a cég létesíto okirata vagy alapszabály érvénytelenségének, hatálytalanságának vagy létre nem jöttének megállapítása iránti perek,

a cég szervei határozatának bírósági felülvizsgálata iránt indított perek,

a cégek és tagjaik (volt tagjaik) közötti, illetve a tagok (volt tagok) egymás közötti, a tagsági jogviszonyon alapuló perek,

a gazdasági társaságban történo befolyásszerzéssel kapcsolatos perek,

a társaság tartozásaiért korlátozott felelősséggel tartozó tag (részvényes) felelosségének korlátlanná minosítése iránti perek;

a törvényszék által nyilvántartásba vett, cégnek nem minosülo szervezetekkel kapcsolatos perek közül:

az ilyen szervezetek ellen a törvényességi felügyeletet, törvényességi ellenorzést gyakorló szerv által indított perek,

az ilyen szervezetek és tagjaik (volt tagjaik) közötti, illetve a tagok (volt tagok) egymás közti a tagsági jogviszonyon alapuló perek;

a törvényszék által nyilvántartásba vett, cégnek nem minosülo szervezetekkel kapcsolatos perek közül:

az ilyen szervezetek ellen a törvényességi felügyeletet, törvényességi ellenorzést gyakorló szerv által indított perek,

az ilyen szervezetek és tagjaik (volt tagjaik) közötti, illetve a tagok (volt tagok) egymás közötti, a tagsági jogviszonyon alapuló perek,

az egészségügyi szolgáltatókkal kötött finanszírozási szerzodésekbol eredo perek;

azok a megállapításra irányuló perek, amelyek esetében a per tárgyának értéke – ha a marasztalás kérheto lenne – meghaladná a fent meghatározott értéket;

a tisztességtelen szerzodési feltételek érvénytelensége tárgyában indított perek;

a feleknek a perek a tisztességes lefolytatásához és ésszeru idon belül történo befejezéséhez fuzodo jogával összefüggésben indított kártérítési perek;

azok a perek, amelyeket törvény a törvényszék hatáskörébe utal.

Ha valamelyik pertársra a törvényszéknek van hatásköre, a per a törvényszék hatáskörébe tartozik.

Másodfokú bíróságok

Törvényszékek: az elso fokon a járásbíróságok hatáskörébe tartozó ügyekben, valamint a közigazgatási és munkaügyi bírósághoz tartozó ügyekben.

Ítélotáblák: az elso fokon a törvényszékek hatáskörébe tartozó ügyekben.

Kúria: az ítélotábláktól érkezo ügyekben. Emellett azokban az ügyekben is, amelyekben a törvényszékek elsofokú bíróságként hoztak határozatot, és amelyekben a jogi képviselovel eljáró felek közösen indítványozzák, hogy ügyükben a Kúria döntsön – amennyiben a fellebbezés az anyagi jogszabály megsértésén alapszik. Vagyonjogi ügyben csak akkor indítványozhatják a Kúria eljárását, ha a fellebbezésben vitatott érték meghaladja az 500 000 forintot (kb. 1 840 EUR-t).

A Kúria dönt a felülvizsgálati kérelmekrol is.

A bíróságok összetétele

Az **elsofokú** bíróság általában **egyesbíróként** jár el, de a törvényben meghatározott esetben a bíróság **egy hivatásos bíróból és két ülnökbol álló három tagú tanácsban** ítélkezik. Az ülnökök a hivatásos bíróéval azonos jogokkal és kötelezettségekkel rendelkeznek az eljárások során. Egyesbíróként és tanácselnökként azonban csak hivatásos bírák járhatnak el.

A **másodfokú bíróságok** (törvényszékek és az ítélotáblák) **három hivatásos bíróból álló tanácsban** ítélkeznek.

A **felülvizsgálati** eljárás során a Kúria **három** (illetve bizonyos esetekben – ha az ügy különös bonyolultsága indokolja – **öt**) **hivatásos bíróból álló tanácsban** ítélkezik.

A bíróság illetékessége

Általános illetékesség: foszabály szerint az alperes lakóhelye szerint illetékes bíróság jár el, ha más bíróság nem illetékes kizárólagosan. A jogszabály kisegíto illetékességi szabályokat is megfogalmaz (pl. lakóhely hiányában az illetékesség az alperes tartózkodási helyéhez igazodik).

Az általános illetékesség mellett a jogszabály különös illetékességi okokat is ismer (vagylagos illetékesség, kizárólagos illetékesség).

Vagylagos illetékesség esetén a per az általánosan illetékes bíróság helyett a felperes választása szerint – természetesen, ha kizárólagos illetékesség nincs megállapítva – más, a jogszabályban meghatározott bíróság elott is megindítható (pl. a gyermek elhelyezése iránti per a gyermek lakóhelye szerinti bíróság elott is megindítható, a kártérítési per a károkozás helyének a bírósága, illetoleg az elott a bíróság elott is megindítható, amelynek területén a kár bekövetkezett, stb.)
Kizárólagos illetékesség esetén kizárólag az adott bíróság elott indítható meg a per.

Bünteto igazságszolgáltatási rendszer

Elsofokú bíróságok

Általános szabályként **a járásbíróságok** rendelkeznek hatáskörrel a büntetoeljárások lefolytatására.
Azonban a **törvényszékek** járnak el többek között az alábbi meghatározott esetekben:
azok a buncselekmények, amelyekre a törvény tizenöt évig terjedo vagy életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását is lehetové teszi; valamint
az állam elleni buncselekmények (Btk. X. Fejezet);
az emberiség elleni buncselekmények (Btk. XI. Fejezet);
az emberölésre irányuló elokészület, a gondatlanságból elkövetett emberölés [Btk. 166. § (3) és (4) bek.], az eros felindulásban elkövetett emberölés (Btk. 167. §), az életveszélyt (halált) okozó testi sértés [Btk. 170. § (6) bek. és (7) bek. harmadik fordulata], az emberrablás (Btk. 175/A. §), az emberkereskedelem (Btk. 175/B. §), az egészségügyi beavatkozás, az orvostudományi kutatás rendje és az egészségügyi önrendelkezés elleni buncselekmények (Btk. XII. Fejezet II. Cím);
a választás, a népszavazás, a népi kezdeményezés és az európai polgári kezdeményezés rendje elleni buncselekmény (Btk. 211. §), visszaélés minosített adattal (Btk. XV. Fejezet III. Cím), a hivatali buncselekmények (Btk. XV. Fejezet IV. Cím), a nemzetközileg védett személy elleni eroszak (Btk. 232. §), a fogolyzendülés (Btk. 246. §), a nemzetközi bíróság elott elkövetett igazságszolgáltatás elleni buncselekmény (Btk. 249/B. §), a közélet (nemzetközi közélet) tisztasága elleni buncselekmények (Btk. XV. Fejezet VII. és VIII. Cím);
a terrorcselekmény (Btk. 261. §), a nemzetközi gazdasági tilalom megszegése (Btk. 261/A. §), a légi jármu, vasúti, vízi, közúti tömegközlekedési vagy tömeges áruszállításra alkalmas jármu hatalomba kerítése (Btk. 262. §), a bunszervezetben részvétel (Btk. 263/C. §);
visszaélés haditechnikai termékkel és szolgáltatással, illetoleg kettos felhasználású termékkel [Btk. 263/B. §], a bennfentes kereskedelem (Btk. 299/A. §), a tokebefektetési csalás (Btk. 299/B. §), a piramisjáték szervezése (Btk. 299/C. §), a pénzmosás (Btk. 303. §);
a különösen nagy, vagy ezt meghaladó vagyoni hátrányt okozó közveszélyokozás [Btk. 259. § (2) bek. b) pont], a különösen nagy, vagy a különösen jelentos vagyoni hátrányt okozó közérdeku üzem muködésének megzavarása [Btk. 260. § (3) és (4) bek.], a különösen nagy, vagy a különösen jelentos kárt okozó számítástechnikai rendszer és adatok elleni buncselekmény [Btk. 300/C. § (4) bek. b) és c) pont], a különösen nagy és a különösen jelentos vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás és az ezzel összefüggésben elkövetett költségvetési csaláshoz kapcsolódó felügyeleti vagy ellenorzési kötelezettség elmulasztása [Btk. 310. § (4) bek. a) pont, (5) bek. a) pont és az így minosülo (6) bek., 310/A. §], a különösen nagy, vagy a különösen jelentos kárt okozó készpénz-helyettesíto fizetési eszközzel visszaélés [Btk. 313/C. § (5) bek. a) pont és 313/C. § (6) bek.], a különösen nagy, vagy a különösen jelentos értékre elkövetett lopás [Btk. 316. § (6) bek. a) pont és 316. § (7) bek.], a különösen nagy, vagy a különösen jelentos értékre elkövetett sikkasztás [Btk. 317. § (6) bek. a) pont és Btk. 317. § (7) bek.], a különösen nagy, vagy a különösen jelentos kárt okozó csalás [Btk. 318. § (6) bek. a) pont és 318. § (7) bek.], a különösen nagy, vagy a különösen jelentos vagyoni hátrányt okozó hutlen kezelés [Btk. 319. § (3) bek. c) és d) pont], a különösen nagy, vagy ezt meghaladó vagyoni hátrányt okozó hanyag kezelés [Btk. 320. § (2) bek.], a különösen nagy, vagy ezt meghaladó értékre elkövetett rablás [Btk. 321. § (4) bek. b) pont], a különösen nagy, vagy ezt meghaladó értékre elkövetett kifosztás [Btk. 322. § (3) bek. a) pont], a különösen nagy, vagy a különösen jelentos kárt okozó rongálás [Btk. 324. § (5) bek. és 324. § (6) bek.], a különösen nagy, vagy a különösen jelentos értékre elkövetett orgazdaság [Btk. 326. § (5) bek. a) pont és 326. § (6) bek.], a különösen nagy, vagy a különösen jelentos vagyoni hátrányt okozó szerzoi vagy szerzoi joghoz kapcsolódó jogok megsértése [Btk. 329/A. § (3) bek.] és az iparjogvédelmi jogok megsértése [Btk. 329/D. § (3) bek.];
a katonai büntetoeljárás hatálya alá tartozó buncselekmények;
az emberiesség elleni buncselekmények büntetendoségérol és elévülésének kizárásáról, valamint a kommunista diktatúrában elkövetett egyes buncselekmények üldözésérol szóló törvényben meghatározott kommunista buncselekmények, valamint a nemzetközi jog szerint el nem évülo buncselekmények.
A bíróságok **illetékességét** foszabályként az a terület határozza meg, ahol a **buncselekményt elkövették**.
Ha a terhelt különbözo bíróságok hatáskörébe tartozó buncselekményeket követett el, a **törvényszék** jár el.

Másodfokú bíróságok

Törvényszékek: az elso fokon a járásbíróság hatáskörébe tartozó ügyekben.
Ítélotáblák: az elso fokon a törvényszék hatáskörébe tartozó ügyekben.
Kúria: az ítélotábla hatáskörébe tartozó ügyekben, amennyiben az ítélotábla határozata ellen fellebbezés nyújtható be.

Harmadfokú bíróságok

Ítélotáblák: a törvényszék által másodfokon hozott határozatok esetében.
Kúria: az ítélotábla által másodfokon hozott határozatok esetében.

A bíróságok összetétele

Ha az adott buncselekmény nyolcévi vagy ennél súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendo, a **járásbíróság egy hivatásos bíróból és két ülnökbol álló tanácsban** jár el. Más esetekben **egyesbíró** jár el.
Az elsofokú bíróságként eljáró **törvényszék** is **egy hivatásos bíróból és két ülnökbol álló tanácsban** jár el.
A **másod-, illetve harmadfokú** bíróságként eljáró bíróság **három hivatásos bíróból álló tanácsban** jár el. A **Kúria három**, illetve **öt hivatásos bíróból álló tanácsban** jár el.

Kapcsolódó linkek

A Magyar Bíróságok hivatalos honlapja

Utolsó frissítés: 29/10/2019

E lap nemzeti nyelvu változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Elofordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelosséget az e dokumentumban szereplo vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelos tagállam szerzoi jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.